

2023/0418(COD)

5.3.2024

*****I**

NÁVRH ZPRÁVY

o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2018/1806, pokud jde o držitele srbských cestovních pasů vydaných srbským Koordináčním ředitelstvím (Koordinaciona uprava) (COM(2023)0733 – C9-0412/2023 – 2023/0418(COD))

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Zpravodaj: Matjaž Nemeč

Vysvětlivky

- * Postup konzultace
- *** Postup souhlasu
- ***I Řádný legislativní postup (první čtení)
- ***II Řádný legislativní postup (druhé čtení)
- ***III Řádný legislativní postup (třetí čtení)

(Druh postupu závisí na právním základu navrženém v návrhu aktu.)

Pozměňovací návrhy k návrhu aktu

Pozměňovacích návrhy Parlamentu předložené ve dvou sloupcích

Vypuštění textu je označeno ***tučnou kurzivou*** v levém sloupci. Nahrazení je označeno ***tučnou kurzivou*** v obou sloupcích. Nový text je označen ***tučnou kurzivou*** v pravém sloupci.

První a druhý řádek záhlaví každého pozměňovacího návrhu označují příslušnou část projednávaného návrhu aktu. Pokud se pozměňovací návrh týká existujícího aktu, který má být návrhem aktu pozměněn, je v záhlaví mimo to na třetím řádku uveden existující akt a na čtvrtém řádku ustanovení existujícího aktu, kterého se pozměňovací návrh týká.

Pozměňovací návrhy Parlamentu v podobě konsolidovaného textu

Nové části textu jsou označeny ***tučnou kurzivou***. Vypuštěné části textu jsou označeny symbolem **■** nebo přeškrtnuty. Nahrazení se vyznačují tak, že nový text se označí ***tučnou kurzivou*** a nahrazený text se vymaže nebo přeškrtně. Výjimečně se neoznačují změny výlučně technické povahy, které provedly příslušné útvary za účelem vypracování konečného znění.

OBSAH

	Strana
NÁVRH LEGISLATIVNÍHO USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	5
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	6

NÁVRH LEGISLATIVNÍHO USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2018/1806, pokud jde o držitele srbských cestovních pasů vydaných srbským Koordinačním ředitelstvím (Koordinaciona uprava) (COM(2023)0733 – C9-0412/2023 – 2023/0418(COD))

(Řádný legislativní postup: první čtení)

Evropský parlament,

- s ohledem na návrh Komise předložený Evropskému parlamentu a Radě (COM(2023)0733),
 - s ohledem na čl. 294 odst. 2 a čl. 77 odst. 2 písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie, v souladu s nimiž Komise předložila svůj návrh Parlamentu (C9-0412/2023),
 - s ohledem na čl. 294 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie,
 - s ohledem na článek 59 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (A9-0000/2024),
1. přijímá svůj postoj v prvním čtení ve znění návrhu předloženého Komisí;
 2. vyzývá Komisi, aby věc znovu postoupila Parlamentu, jestliže svůj návrh nahradí jiným textem, podstatně jej změní nebo má v úmyslu jej podstatně změnit;
 3. pověřuje svou předsedkyni, aby předala postoj Parlamentu Radě, Komisi, jakož i vnitrostátním parlamentům

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

a. Souvislosti

Dne 16. listopadu 2023 Komise zveřejnila návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2018/1806, pokud jde o držitele srbských cestovních pasů vydaných srbským Koordinačním ředitelstvím (Koordinaciona uprava).

Podle Komise by tato novelizace nařízení (EU) 2018/1806 umožnila držitele srbských cestovních pasů vydaných srbským Koordinačním ředitelstvím osvobodit od povinnosti mít při překračování vnějších hranic členských států vízum u pobytů, jejichž celková délka nepřekročí 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů.

V roce 2009 bylo Kosovo zařazeno do části 2 přílohy I nařízení (ES) č. 539/2001, což znamenalo, že držitelé cestovních pasů vydaných Kosovem museli mít při překračování vnějších hranic členských států vízum. Komise dne 19. ledna 2012 zahájila s Kosovem dialog o uvolnění vízového režimu. Dne 14. června 2012 předložila Kosovu plán, který vymezil všechny právní předpisy a jiná opatření, jež musí Kosovo přijmout a provést pro dosažení pokroku směrem k uvolnění vízového režimu. Tento dialog byl úspěšně ukončen a Komise dne 4. května 2016 předložila návrh¹ na převedení Kosova do přílohy II nařízení (ES) č. 539/2001.

Tento návrh byl nakonec schválen a dne 19. dubna 2023 přijat. Nařízením (EU) 2023/850² bylo změněno nařízení (EU) 2018/1806³ (které mezitím nahradilo nařízení (ES) č. 539/2001) převedením Kosova z části 2 přílohy I do části 4 přílohy II uvedeného nařízení. Stejně jako v případě všech předchozích úspěšně ukončených dialogů o uvolnění vízového režimu bylo rozhodnuto, že osvobození od vízové povinnosti by se mělo vztahovat pouze na držitele biometrických cestovních pasů. Dále bylo rozhodnuto, že toto osvobození by nemělo být uplatňováno dříve, než bude zahájen provoz Evropského systému pro cestovní informace a povolení (ETIAS), zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1240⁴, nebo před 1. lednem 2024, podle toho, co nastane dříve. Po přijetí nařízení (EU) 2023/850 by držitelé srbských cestovních pasů vydaných srbským Koordinačním ředitelstvím jako jediná kategorie občanů v oblasti západního Balkánu museli mít vízum při cestování do EU za účelem krátkodobého pobytu.

¹ COM/2016/0277 final.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/850 ze dne 19. dubna 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2018/1806, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni (Kosovo (Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.)) (Úř. věst. L 110, 25.4.2023, s. 1).

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 ze dne 14. listopadu 2018, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni (Úř. věst. L 303 28.11.2018, s. 39).

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1240 ze dne 12. září 2018, kterým se zřizuje Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS) a kterým se mění nařízení (EU) č. 1077/2011, (EU) č. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 a (EU) 2017/2226 (Úř. věst. L 236, 19.9.2018, s. 1).

S ohledem na vstup osvobození od vízové povinnosti pro držitele kosovských cestovních pasů v platnost Komise ve svém návrhu naznačila, že důvody pro vyloučení držitelů srbských cestovních pasů vydaných srbským Koordinačním ředitelstvím z uvedeného osvobození od vízové povinnosti již neexistují a že by všichni občané v regionu západního Balkánu měli mít prospěch z bezvízového cestování do schengenského prostoru.

b. Srbské Koordinační ředitelství

Srbské Koordinační ředitelství bylo zřízeno během dialogu o uvolnění vízového režimu se Srbskem. Cílem bylo nahradit sedm regionálních policejních ředitelství rozptýlených po srbském území, která byla do té doby odpovědná za vydávání cestovních pasů kosovským Srbům. Cestovní pasy vydané srbským Koordinačním ředitelstvím jsou biometrické a jejich držitelé je od zřízení tohoto ředitelství používají jako cestovní doklady pro účely cestování do EU.

Od zahájení prvních dialogů o uvolnění vízového režimu v roce 2008 Komise stanovila obecný cíl poskytnout celému regionu západního Balkánu bezvízový přístup do schengenského prostoru. Vízová povinnost pro Černou Horu, Severní Makedonii a Srbsko byla zrušena v roce 2009, pro Albánii a Bosnu a Hercegovinu v roce 2010 a pro Kosovo v roce 2023. V této souvislosti by se odstraněním vyloučení držitelů srbských cestovních pasů vydaných srbským Koordinačním ředitelstvím z osvobození od vízové povinnosti zajistilo, že se na celý region západního Balkánu bude vztahovat stejný vízový režim.

c. Postoj zpravodaje

Vízová politika Evropské unie, včetně jejího vízového režimu, je nepochybně jedním z nejvlivnějších nástrojů evropské „měkké zahraniční politiky“. Avšak vzhledem ke složitosti světové geopolitiky nebo často také kvůli vnitřním rozporům Evropské unie bylo třeba učinit určité kompromisy a přijímat rozhodnutí, která v budoucnu často vytvářejí problémy. Tak je tomu v případě západního Balkánu, kde nejsou záležitosti nikdy jednoduché a jen zřídka snadné.

Pokud jde o návrh Komise, zpravodaj je toho názoru, že tato složitá otázka vyžaduje zvážení všech skutečností a aspektů, ale také si zaslouží přístup, kdy bude politika prozatím ponechána stranou.

Je třeba uznat, že Evropská unie byla do značné míry katalyzátorem tohoto problému, a proto se zpravodaj domnívá, že EU musí tento problém nyní i vyřešit.

Možná nebylo rozumné, aby Srbsko v rámci svého dialogu o uvolnění vízového režimu v roce 2008 rozlišovalo při vydávání cestovních pasů Srby žijící v Kosovu, neboť je jasné, že takové řešení může být vždy pouze dočasné povahy. Zároveň však do tohoto dočasného řešení nebyly začleněny dostatečné záruky, které by předpokládaly jeho případné ukončení.

Nedostatečný pokrok v normalizaci vztahů mezi Srbskem a Kosovem a skutečnost, že Srbsko a Kosovo stále vzájemně neuznávají své dokumenty, rovněž nijak nepřispěly k tomu, aby tato záležitost nepřerostla v problém.

Zpravodaj si je dobře vědom toho, že srbští obyvatelé Kosova, kteří jsou držiteli cestovních pasů vydaných srbským Koordinačním ředitelstvím, dnes zůstávají poslední kategorií osob na západním Balkáně, po kterých jsou vyžadována víza EU, aniž by si to sami zavinili. Domnívá se, že se jedná o diskriminaci, a v zásadě silně zastává názor, že veškerá diskriminace by měla být zakázána, a pokud k ní dojde, okamžitě napravena. Stejná zásada by měla platit i pro tento návrh.

Dokud nebude vyřešen konečný status Kosova nebo dokud nebude dosaženo významného pokroku v normalizaci vztahů mezi Kosovem a Srbskem, zpravodaj se domnívá, že tento návrh by neměl usilovat o vyřešení sporu mezi těmito zeměmi, ani by se nemělo očekávat, že by to mohlo být možné. Domnívá se, že má-li být dosaženo co nejlepšího výsledku, politika by měla být ponechána stranou a k této záležitosti by se mělo přistupovat jako k technické otázce.

Po zvážení všech různých aspektů a za chápání složitosti těchto otázek zpravodaj návrh Komise vítá a podporuje jeho rychlé přijetí v Parlamentu bez pozměňovacích návrhů, a to ještě ve stávajícím volebním období.